

שטארק, ראש ממשלת-ישראל, מבחירה היא: "אסור אפילו להתקרב לריוח השישי. כשאתה אתה כמנע עם פסיכופתים אתה נסחר; אתה עצמך נעשה חולה רוחי וראש ממשלת ישראל משיב לה: "נוכל להציל שישה מיליון יהודים, הנבי רת תיבדו...". ניקול מסכימה וממשיכה, אבל ראש ממשלת-ישראל לא השפיל את עיניו; הוא לא פחד מפניה. הוא לא פחד מפני איש; דרכו אל התפקיד הנוכחי היתה ארוכה, ואילו לא היה מי שהוא — לא היה מצליח. לא היה זה תפקיד עבור פחדו; ישראל היתה — כפי שהיתה מאז ומתמיד — מדינה קפי נה, שהתקיימה בין גושים עוינים אריי רים, שהיו מסוגלים למחות אותה מעל פני האדמה בכל רגע. שטארק אפילו החזיר לה חיוך קל; או שמא רק נדמה לה? ועמה נכר. היא חשה עצמה חסרת אונים...

בהמשך הפגישה היא מוציאה את סודה: "אם הרמן גרינג יוצא מתוך תקוותו ויובא אלינו" אמרה ניקול בקול מהורהר, "האם תהיה מוכן להתייבב מולו ולהשתתף בדיונים?"

"כן", אמר שטארק. "למעשה, אני אפילו עומד על כך."

"אתה? — — —" היא למשה בו עיניה, "עומד על כך?"

"שטארק הנריד ראשו בחיוב. "אני מניחה שזה מפני שאתה התגלית מותה הרוחנית של יהדות העולם או ישות נעלמת אחרת בדומה לכך", אמרה ניקול. "זה מפני שאני פקיד של מדינת ישראל. הפקיד הגבוה ביותר בה." הוא השתק.

בעירבוביה עתידית זו מצוי גם גולץ הנראה כמו היטלר של המחר, הפוסע בראש החולצות החומות שלו. ההמונים מקבלים אותו ב"היל גולץ". "אני יהודי, מר גולץ, אמר נאט. לכן, הרשה לי שלא להתלהב מהתנועה הניאנאצית שלך."

גולץ שתק רגע, ואחר אמר: "גם אני יהודי, מר פליגר, אה, למען הדיוק — ישראלי. אתה יכול לברר. זה רשום. כל עיתון או ארכיון שמככר את עצמו וכול לספר לך זאת."

נאט למש בו עיניים. האויב המשותף שלנו, שלך ושלי, אמר גולץ, הוא המימסד של חוק. אלה הם היורשים האמיתיים של העבר הנאצי. חשבו על כך. הם, והתאגידים הגדולים. חברת אי. ג'י כימיה, מיפעל קארפ ובנייה..."

אני בואו של גרינג מן העבר הווה ניקול כך: "כשנביא את גרינג לכאן, חשבה, נוכל להביא לבית הלבן תזמורת כלי-נשיפה נוסח תזמורת הרוזן, שינגנו לפנינו שירי-לכת צבאיים באורז ריים. או שנוכל אפילו לשמוע ואנגר. האם לא נכון שהנאצים העריצו את ואג? נר? ... הדיר גבלס הזכיר ביומנו את ההתקבלות שחשש הקצינים הנאציים הג' בחיים למשמע יצירותיו של ואנגר..." במהלך מאבקי הכוחות על גבעת הקפיטול של המאה הבאה, מסבירה ניקול: "האם יודעים אתם מהו כפיסה האמיתית של העוצמה הפוליטית? לא רוכים ותו תחים או כוחות-צבא, אלא היכולת לה' ביא את האחרים לידו כך שיעשו את רצונך. אני יודעת שאני מסוגלת להביא את ממשלת המדינה לידו כך שתעשה את רצוני. זאת לא תהיה החלטתו של גרינג — זאת תהיה החלטתו שלי..."

ואחד מאזרחיה של ניקול מסביר את סוד שילטונו: "רק בזכות גברים חלשים במיני יכולה ניקול לשלוט, אמר ציק. משום כך יש לנו חברה מפתריארכלית — אני מרגיש ומתנהג כמו ילד בן שש..."

במפגש בין הרייכסמרשל הרמן גרינג לבין ניקול ושאר הגיבורים, שואל גרינג מי זה גולץ? משיב לו זה: "סתם יהודי ערוב... שונה לחלוטין מאמיל שטארק — שאבב, אינו נוכח כאן, ניקול, למרות הכחשתך. יש יהודים ערובים רבים... תמהני מדוע אמיל שטארק איננו כאן. למה לא, ניקול? הוא נעץ בה את עיניו. האם חששתי פן תפגעו ברגשותיו של הרייכסמרשל? משתה... כפלות הכל, הימלר הרי מיפל ביהודי הונגריה — באמצעות אייכמן. וגם בלופטוואפה של הרייכסמרשל היה גנרל יהודי, גנרל מילר, אינני פועה. אמת, הר רייכס-

מרשל? הוא נפנה אל גרינג. גרינג השי' פיל את עיניו ואמר: "איני יודע מה מצאיו של מילר — אבל הוא חייל טוב..."

מוטב לעצור בנקודה זאת, המגלה אך טפח מתוך אוצר תיאוריו המרתקים של פיליפ ק. דיק אודות מעלותיו של המין האנושי במאה הבאה. ספר מרתק, המע- ביר את הקורא בינות לעבר ולעתיד, מבעד למינהרת-זמן ספרותית מעולה ש- מעולות. הצלם הוא מן המעולים שבספרי המד"ב שראו אור בשנה האחרונה בעב- רית, ומה גם שהוא גושא עמו גם מעט מהפיל והבעיה היהודית."

מיידע

מילחמה, בחירות וכנסת

בין כתביהעת הרבים שאינם ידועים בציבור הרחב, עולה ומתבלט באחרונה

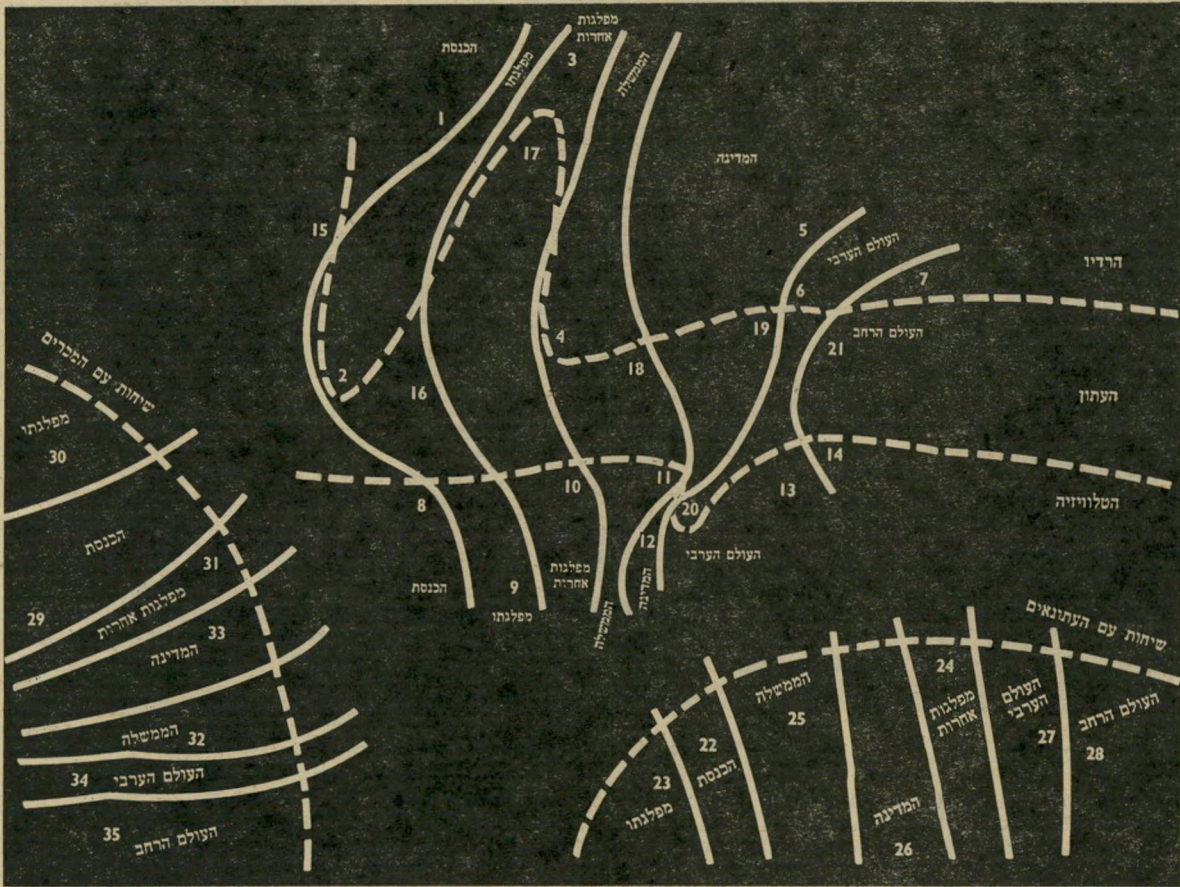
(תוך בחינת הלחץ, הזמן, האיום וסבירות המלחמה. בגישה חדשנית אינטר-דיסציפ- לינרית, המאחדת מיגון של הקשרים לבי חינת הנושא כולו). פירוט ועיון אלה רצופים בטבלות המציגות מקדמים ובלמים של המתיחויות האפשריות, ופירוט חלקם של אמצעי-התיקשורת במצבים אלה. את המיתוס על ההיסטוריון והתיאור רטיקן הצבאי לידל-הארט מנסף במי- דה רבה טוביה כן-משנה, ברשימה- מחקר תחת הכותרת לידל-הארט וצה"ל — הערכה מחדש. אחרי בחינת השפעתו על אנשי הצבא הגרמני טרם מילחמת-העולם השנייה, ממין ומסוגו בן-משה את השי- פעתו של לידל-הארט על ההגנה וצה"ל, לפני וכעת מילחמת השיחורר, ומגיע לתגלות מעניינת על ההנחה שהיתה מקו- בלת, כי מיבצע חורב במלחמת 1948 היה ונראה בעיני לידל-הארט כ,כמימי מושלם של רעיון, הגרשה העקיפה..."

ציטוט ממונוגרפיה של בן-משה על ניתוח שיטתו של לידל-הארט מגלה, ש,כמו מחבר המיתכים הפרובינציאלי, אשר נאמר לו להפנתו שהוא הפיק, ספרות, אומר אלון (אולי בחקתו את ז'ורדיין של מוליר) שהוא פעל, פחות או יותר, אינסטינקטיבית ואז נילה שביצע, גרשה עקיפה מושלמת. לידל-הארט אמר לו (לאלון) שמיבצעיו כנגב מספקים דוגמות

כות זו כזו הדדית, המרכב מלידל הארט, אנשי הצבא הישראליים והחוקרים הש- נים..."

חוברת מס' 16 של מדינה, מימשל ויחסים בינלאומיים נפתחת במחקר ש- שוי להאיר את העתיד הצפוי לישראל מצד השלטון החדש בבית הלבן. זהו מחקרו של יעקב בר סימון-טוב, יחסי ארצות-הברית — בעלי-ברית קטנים: חשיבות מול השפעה, שבמיסגרת נבחנות תפיסות אמריקאיות שונות על המלחמה הקרה, בעימות עם אופי המערכת הפולי- טית האמריקאית, ועל תהליך הירידה של האמינות האמריקאית וטיפוחה של "דוקי- טרינת ניקסון".

רשימת-מחקרו של דן כספי מתפר- סמת תחת הכותרת הערכות חברי-הכנסת את אמצעי-התיקשורת כמספיק צרכים קוגניטיביים. המאמר מבוסס על מחקר מקיף שנערך בכנסת התשיעית, ושבחן בעיקר את היחסים בין חברי-הכנסת לכת- בים הפרלמנטריים. במיסגרת השאלון שולבו שאלות הערכה על יכולתם של אמצעי-התיקשורת ההמוניים לספק את הצרכים הקוגניטיביים. הראיונות נערכו בחורף תשל"ח, בעת המושב השני של הכנסת, והקיפו 91 ח"כים. בין השאר ביקשו המראיינים את חברי-הכנסת להע- ריך דברים כמו: "עד כמה משייע לך



המתקבל מאמצעי התקשורת ההמוניים. שכן, אגב תהליך של איסוף המידע מנהלים הכתבים הפרלמנטריים שיחות עם חברי- הכנסת מחליפים ביניהם רסיסי-מידע. לעתים נהג הכתב לגרות את הח"כ, ולגלות לו חלקי מידע, על מנת לקבל את תגובתו.

ניתוח תיקשורת של ח"כים

גוף זה, המופיע במחקרו של דן כספי, מביא בין השאר הנחה בדבר המקורות המספקים מידע שוטף לחברי הכנסת, בנוסף לזה

העיתון לדעת מה קורה בכנסת? את המסקנות: אגב תהליך איסוף המידע, מנהלים הכתבים הפרלמנטריים שיחות עם הח"כים תוך שהם מחליפים רסיסי מידע ומזינים את הח"כים בדברים הנע- שים בבניין הכנסת. מסקנתו של המח- קר, שהיא בניגוד לציפיות, אומרת שאת העיתון מעריכים יותר מאשר את הרדיו והטלוויזיה. מסקנה נוספת: "חברי הכ- כנסת בני 35-44 מצטיינים יותר מכל קבוצת גיל אחרת בהבנת הערכות נבחות לאמצעי-התיקשורת..." או, בניגוד לצפוי: "ציתוי שחברי-הכנסת באופוזיציה יבי- עו תערכות נבחות יותר לאמצעי-התיק- שורת השונים, בגלל המחפור היחסי ש- להם במידע, ריחוקם ממקדרי ההכרעה והפנאי הרב יותר העומד לרשותם להי- חשף לאמצעי-התיקשורת. לנתונים הפי- תיעוני כאשר התבררה מהמה הפוכה ל- לציפיות..." (ראה: טבלה).

הקרובות לשלמות של הגישה העקיפה' בקנה-מידה קטן וגדול כאחד..." ולשם הוכחה נוספת, מביא טוביה בן-משה טי- עון נוסף: "יגאל) ידיו טוען ש(יצחק) רבין הוא האיש העיקרי העומד מאחורי מיבצע, חורב' ומיבצעים אחרים בדרום. רבין, כך מודה ידיו, קרא מעט מאוד בתחום התיאוריה הצבאית עד אז, אך הכיר את יסודות הגישה העקיפה ממנו — מידיו. בהמשך מתאר בן-משה את עליי- תה ונפילתה של השקפת לידל-הארט במערכות ישראל, עד לניסוח המעט-מנו- מס: "במלחמת יום הכיפורים גספה הגישה העקיפה הישראלית, אם אכן היתה קיימת. המלחמה לבשה צורה של התנגשויות מצה, שנרמזו שהשיקה מהירה של אדם וציוור..." ואת פרק המסקנות פותח בן-משה כ,עתה ובתבחינו שהשפעת הארט היתה, למעשה, קטנה הרבה יותר מכפי שטען אותו משולש שצלעותיו תומי-

כתביעת מקצועי-אקדמי בשם מדינה, מימשל ויחסים בינלאומיים. לשתיים מחובי- רותיו האחרונות מוקדשות השורות הב' אות. הראשונה בחבורות (15) נפתחת ברישומי-מחקרו של הפרופסור מילכאל בריצ'ר מאוניברסיטת מקגיל, קנדה, תחת הכותרת התנהגות מדינות במשבר בינלאומי: מודל ומימצאים משוערים. המחקר בוחן בעיקר את משבר ברלין של 1961 (שבסופו הגיע הנשיא קנדי לברלין, והצהיר: "אנוכי ברלינאי!") והי- מתיחות שקדמה למלחמת ששת הימים. בריצ'ר מפרט את הטיפולוגיה של המש- ברים. תוך בחינת מימדיהם, תכונות הי- שחקן במשבר ומאפייני יחידות ההחלטה

• מדינה, מימשל ויחסים בינלאומיים; חבורות 15 ו-16, בעריכת דן בהט, הוצאת מגנט.